

REPUBLIKA E KOSOVËS
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM

Nr. i Dokumentit: 22.33.1-2012-08

RAPORTI I AUDITIMIT
PËR PASQYRAT FINANCIARE TË KOMUNËS SË GRAÇANICËS
PËR VITIN E PËRFUNDUAR MË 31 DHJETOR 2012

Prishtinë, Qershor 2013

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm (ZAP) kryen auditime të rregullsisë si dhe ato të performancës. Auditori i Përgjithshëm, Lage Olofsson, është kreu i ZAP-it që ka të punësuar rreth 140 anëtarë të stafit. Auditori i Përgjithshëm dhe ZAP janë të pavarur dhe që certifikon rreth 90 Pasqyra Vjetore Financiare për çdo vit, derisa ndërmarrin forma të tjera të auditimit.

Misioni ynë është që të kontribuojmë në menaxhim të shëndoshë financiar në administratë publike. Ne do të kryejmë auditime cilësore në përputhje me standardet e njohura ndërkombëtare të auditimit të sektorit publik dhe praktikat e mira evropiane. Ne do të ndërtojmë besim në shpenzimin e fondeve publike. Ne do të luajmë një rol aktiv në sigurimin e interesit të taksapaguesve dhe palëve tjerë të interesit në rritjen e llogaridhënies publike.

Raportet e nxjerra nga ZAP në mënyrë direkte promovojnë llogaridhënien pasi që ato ofrojnë bazë për ti mbajtur llogaridhënës menaxherët e organizatave individuale buxhetore.

Auditori i Përgjithshëm ka vendosur për opinionin e auditimit dhe raportin mbi Pasqyrat Vjetore Financiare të Komunës së Graçanicës në konsultim me Ndhimës Auditorin e Përgjithshëm, Qerkin Morina, i cili ka bërë mbikëqyrjen e auditimit.

Opinionin dhe raportin e nxjerrë janë rezultat i auditimit të kryer nën menaxhimin e Drejtorit të Auditimit, Florim Beqiri mbështetur nga Lavdim Maxhuni (Udhëheqës i ekipit), Faik Thaqi, Evetar Zeqiri dhe Shpresa Zenelaj.

TABELA E PËRMBAJTJES

Përmbledhje e përgjithshme.....	4
1 Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit.....	7
2 Pasqyrat vjetore financiare.....	8
3 Rekomandimet e vitit paraprak	10
4 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli	11
5 Sistemi i auditimit të brendshëm	21
6 Konkluzioni i përgjithshëm	22
Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP	23
Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak.....	25

Përmbledhje e përgjithshme

Hyrje

Ky raport përmbledh çështjet kryesore që dalin nga auditimi ynë i pasqyrave financiare vjetore (PVF-të) për vitin 2012 për Komunën e Graçanicës. Unë do të doja të falënderoja Kryetarin e Komunës dhe stafin e tij për ndihmën e tyre gjatë procesit të auditimit.

Ekzaminimi i PVF për vitin 2012 ishte ndërmarrë në përputhje me Standardet e njohura Ndërkombëtare të Auditimit të Sektorit Publik (SNISA) të nxjerra nga INTOSAI. Qasja jonë ka përfshirë testet dhe procedurat për të cilat ne menduam se ishin të nevojshme për të arritur në një opinion lidhur me PVF.

Auditimi ynë është fokusuar në:

- PVF;
- Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin e Brendshëm (duke përfshirë menaxhimin dhe ekzekutimin e buxhetit); dhe
- Sistemin e Auditimit të Brendshëm.

Opinion

Auditori i Përgjithshëm (AP) i raporton Kuvendit për opinionin e tij në formatin e përcaktuar në nën kapitullin 2.3 – Opinion i Auditimit. Shtojca I shpjegon llojet e ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ana e ZAP. Raporti i AP-së përfshin një opinion për vërtetësinë dhe drejtësinë e PVF.

Sipas opinionit tonë Pasqyrat Vjetore Financiare *prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë* në të gjitha aspektet materiale.

Si *Theksim i çështjes* Regjistri i Pasurive Fikse ende nuk është plotësisht i besueshëm. Regjistri i pasurive fikse nuk ka ndikim në ndonjërin prej 2 Pasqyrave Vjetore Financiare (Pranimet dhe Pagesat e Parasë së Gatshme dhe Krahasimin e Buxhetit dhe Shumat Aktuale), në pajtim me IPSAS në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme. (SNISA: 400 Opinion i Pakualifikuar me Theksim të Çështjes).

Konkluzioni i përgjithshëm

Konkluzioni jonë i përgjithshëm e pasqyron rishikimin tonë të kontrolleve të ndërlidhura me PVF-të, Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin si dhe Sistemin e Auditimit të Brendshëm.

Konkluzioni ynë është se Menaxhmenti i Komunës kishte dizajnuar sistemin e kontrollit të brendshëm në nivel të kënaqshëm, por sistemi duhet në vazhdimësi të monitorohet për tu siguruar se kontrollet janë në veprim.

Në vazhdim po i paraqesim fushat në të cilat janë vërejtur mangësitë e përshkruara në këtë raport, për të cilat vëmendja e menaxhmentit duhet të jetë e fokusuar në veçanti:

PVF - komuna nuk kishte arritë që t'i shpalosë vlerën e pasurive nën 1,000€ në PVF, prandaj gjatë përgatitjes së PVF-ve duhet t'i merr për bazë rekomandimet tona dhe t'i hartoj në pajtim me kërkesat e kornizës raportuese;

Menaxhmenti kishte bërë përpjekje për të adresuar rekomandimet tona, por nuk ka arritë që ato t'i adresoj plotësisht. Ne mendojmë se menaxhmenti duhet t'i trajtoj rekomandimet e auditimit në mënyrë më të vendosur;

Të hyrat – komuna duhet ta përgatitë një planifikim të bazuar në analiza të mirëfillta sipas të gjitha bazave reale, si dhe të nxjerrë politika të qarta me mekanizmat e duhur për të inkasuar borxhet e mbetura nga vitet paraprake nga tatimi në pronë, dhe të shtojë aktivitetin tek lejet për veprimtari afariste, ndërsa tek lejet ndërtimore ta kompletoj dokumentacionin sipas kërkesave ligjore në fuqi;

Te Mallra dhe Shërbime të shtohen kontrollet në mënyrë që mos të nënshkruhen kontrata pa siguruar paraprakisht fondet e mjaftueshme;

Te kategoria e Subvencioneve kemi vërejtur se rregullorja e nxjerrë nga kryetari i komunës për subvencione ishte e mangët dhe nuk specifikon qartë kriteret, procedurat apo obligimet që dalin me rastin e subvencionimit;

Komuna nuk ka arritur që të vendosë kontrolle të brendshme funksionale për menaxhimin e Pasurive, sepse pasuritë e komunës nuk ishin regjistruar sipas kërkesave të UA 21/2009.

Rekomandimet tona kryesore për Kryetarin e Komunës janë si në vijim:

Pasqyrat vjetore financiare

- Të bëhet shpalosje e plotë e pasurive në Pasqyrat Vjetore Financiare, në pajtim me standardet dhe kërkesat ligjore në fuqi.

Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli

- Të vendosen kontrolle shtesë tek kategoria e Pagave dhe Mëditjeve si te procesi i rekrutimit, mirëmbajtja e dosjeve dhe azhurnimi me dokumentet e nevojshme në pajtueshmëri me rregulloret në fuqi;

-
- Të bëhet një planifikim i mirë dhe i qëndrueshëm në bazë të analizave paraprake dhe masa shtesë të merren në realizimin e të hyrave nga tatimi në pronë dhe nga taksat për veprmitari afariste nga bizneset;
 - Të siguroni që prapakisht janë zotuar mjetet e mjaftueshme, para se të nënshkruhen kontratat;
 - Të azhurnohet rregullorja ekzistuese për subvencione, duke specifikuar qartë kriteret dhe procedurat e subvencionimit si dhe të forcohen kontrollet në ndarjen e subvencioneve. Gjithashtu, nga ana e përfituesve të dorëzohen raporte se si janë shfrytëzuar mjetet e dhëna dhe a janë arritur qëllimet; dhe
 - Regjitrimin e të gjitha pasurive që janë në pronësi të komunës dhe azhurnimin e regjistrave të pasurisë në vazhdimësi.

Sistemi i auditimit të brendshëm

- Gjetjet dhe rekomandimet e dhëna nga auditimi i brendshëm do të diskutohen dhe adresohen në të gjitha nivelet e menaxhimit.

Përgjigja nga Menaxhmenti – auditimi për 2012

Menaxhmenti është pajtuar me të gjitha të gjeturat tona të auditimit dhe janë zotuar se do ti adresojnë rekomandimet tona.

1 Fushëveprimi dhe metodologjia e auditimit

Është përgjegjësi e Menaxhmentit të përgatis PVF sipas Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit për Sektorin Publik (SNKSP) për “Raportimin Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme”. Zyra e Auditorit të Përgjithshëm është përgjegjëse për kryerjen e auditimit të rregullsisë që përfshin ekzaminimin dhe vlerësimin e pasqyrave financiare dhe të dhënave tjera financiare si dhe dhënien e opinionëve:

- Nëse PVF japin një pamje të drejtë dhe të vërtetë të llogarive dhe çështjeve financiare për periudhën e auditimit;
- Nëse të dhënat financiare, sistemet dhe transaksionet janë në pajtim me ligjet dhe rregulloret në fuqi;
- Për përshtatshmërinë e funksioneve të kontrollit të brendshëm dhe të auditimit të brendshëm; dhe
- Për të gjitha çështjet të cilat dalin apo kanë të bëjnë me auditimin.

Puna e ndërmarrë e auditimit ka reflektuar vlerësimin e rrezikut tonë të auditimit për Komunën e Graçanicës. Ne kemi konsideruar të kuptuarit tonë për organizatën, deri në çfarë mase mund të mbështetemi në kontrollet menaxheriale dhe nivelin e testimit të hollësishëm të kërkuar gjatë përcaktimit të testimeve të përgjithshme e që janë të nevojshme për të siguruar nivelin e nevojshëm të dëshmive për të mbështetur opinionin e Auditorit të Përgjithshëm.

Seksionet e mëposhtme ofrojnë një përmbledhje më të detajuar të të gjeturave tona të auditimit me theks të veçantë në vëzhgimet dhe rekomandimet në çdo fushë të rishikimit. Një vlerësim i përgjigjeve të Menaxhmentit ndaj rekomandimeve të bëra në vitin 2011 mund të gjendet në Shtojcën II.

Ne kemi përfshirë të gjeturat e rëndësishme dhe të tjera më pak të rëndësishme, që dalin nga auditimi ynë. Për plotësinë ne kemi përfshirë çështjet e identifikuar gjatë auditimit të 9 mujorit aty ku ishte relevante. Të gjeturat tona janë definuar si:

Të rëndësishme - Çështjet kryesore për vëmendjen e atyre që janë të ngarkuar me qeverisje dhe menaxhmenti i lartë e që mund të ketë potencial të rezultojë në një dobësi materiale në kontrollet e brendshme; dhe

Të tjera - Dobësitë e identifikuar në auditimin tonë, ku veprimi do të ofrojë potencialin për përmirësime në efikasitet dhe efektivitet të kontrolleve të brendshme.

Procedurat tona kanë përfshirë një rishikim të kontrolleve të brendshme dhe sistemeve të kontabilitetit dhe procedurat vetëm deri në atë masë që konsiderohet e nevojshme për kryerjen efektive të auditimit. Të gjeturat e auditimit nuk duhet të konsiderohen sikur përfaqësojnë një deklaratë gjithëpërfshirëse të të gjitha dobësive të cilat ekzistojnë, apo

edhe të gjitha përmirësimet që mund të bëhen në sistemet dhe procedurat që kanë funksionuar.

2 Pasqyrat vjetore financiare

Rishikimi ynë i PVF merr parasysh pajtueshmërinë me kornizën raportuese si dhe cilësinë dhe saktësinë e informatave të regjistruara në PVF. Ne gjithashtu e konsiderojmë deklaratën e bërë nga ZKA dhe Zyrtari Kryesor Financiar, kur draft PVF-të të dorëzohen në Qeveri.

Deklarata në lidhje me prezantimin e PVF përfshin një numër të pohimeve për sa i përket pajtueshmërisë me kornizën raportuese dhe cilësinë e informacionit në kuadër të PVF. Një numër i pikëve në deklaratë kanë për qëllim të ofrojnë siguri për Qeverinë se të gjitha informatat relevante janë ofruar për të siguruar se mund të ndërmerret një auditim gjithë përfshirës.

2.1 Pajtueshmëria me kornizën raportuese

Konkluzioni i përgjithshëm

PVF ishin përgaditur në pajtim me kërkesat e Rregullës Financiare nr. 07/2011, dhe SNKSP “Raportimi Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme” ku është përdorur formati standard i raportimit, përveç çështjes së pasurive që është trajtuar tek kapitulli cilësia dhe saktësia e informatave.

Përshkrimi

Pasqyrat vjetore duhet të jenë në përputhje me kornizën e caktuar raportuese. Ne kemi vërejtur se:

- PVF janë përgatitur brenda kornizës kohore dhe janë dorëzuar në MF;
- PVF janë nënshkruar nga Zyrtari Kryesor Administrativ (Kryetari i Komunës) dhe Zyrtari Kryesor Financiar;
- PVF janë pranuar në gjuhën shqipe dhe serbe;
- PVF janë përgatitur në kopje fizike dhe elektronike; dhe
- Komuna ka përgatitur dhe ka dorëzuar raporte të rregullta tremujore tek Ministri i MF gjatë vitit 2012.

2.2 Cilësia dhe saktësia e informatave të prezantuara në pasqyrat vjetore financiare

Konkluzioni i përgjithshëm

PVF, përveç shpalosjes së plotë të pasurive me vlerën nën 1,000€, ishin përgatitur në pajtim me kërkesat e Rregullës Financiare nr. 07/2011, dhe SNKSP “Raportimi Financiar në bazë të Kontabilitetit të Parasë së Gatshme” ku është përdorur formati standard i raportimit.

1. Çështja - Procesi i Përgatitjes së PVF-ve - Prioriteti - I rëndësishëm

E gjetura	Te shënimi 31: Përmbledhja e pasurive jo finaciare, komuna nuk kishte shpalosur pasurinë nën vlerë 1,000€ në PVF.
Rreziku	Mos regjistimi i të gjitha pasurive me vlerën nën 1,000€ që janë në posedim të Komunës ndikon që pasuritë të mund të keqpërdoren dhe të mos identifikohen.
Rekomandimi 1	Kryetari i Komunës duhet të siguroj që të gjitha pasuritë edhe ato me vlerë nën 1,000 € të regjistrohen në regjistrin e brendshëm të pasurive dhe prezantohen drejtë në PVF, në pajtim me kërkesat e përcaktuara nga Thesari.

2.3 Opinioni i Auditimit

Sipas opinionit tonë Pasqyrat Vjetore Financiare prezantojnë një pamje të drejtë dhe të vërtetë në të gjitha aspektet materiale.

Si *Theksim i çështjes* Regjistri i Pasurive Fikse ende nuk është plotësisht i besueshëm. Regjistri i pasurive fikse nuk ka ndikim në ndonjërin prej 2 Pasqyrave Vjetore Financiare (Pranimet dhe Pagesat e Parasë së Gatshme dhe Krahësimin e Buxhetit dhe Shumat Aktuale), në pajtim me IPSAS në bazë të kontabilitetit të parasë së gatshme. **(SNISA: 400 Opinion i Pakualifikuar me Theksim të Çështjes).**

3 Rekomandimet e vitit paraprak

Konkluzioni i përgjithshëm

Menaxhmenti i komunës është marrë me adresimin e rekomandimeve të dhëna në vitin e kaluar dhe ne vlerësojmë angazhimin e bërë për t'i adresuar rekomandimet e tona, ndonëse rezultatet janë jo në shkallën e pritur.

Përshkrimi

Raporti ynë i auditimit për PVF-të të vitit 2011 të ka rezultuar në 8 (tetë) rekomandime kryesore. Menaxhmenti i komunës ka përgatitur një Plan Veprimi, duke specifikuar të gjitha masat se si rekomandimet të adresohen.

Në fund të auditimit kemi vërejtur se 3 (tri) rekomandime janë adresuar plotësisht dhe 5 (pesë) janë adresuar pjesërisht apo janë në proces të adresimit. Për një përshkrim më të plotë të rekomandimeve dhe se si janë adresuar ato, shih Shtojcën II në fund të këtij raporti.

2. Çështja - Adresimi i rekomandimeve nga viti paraprak – Prioriteti – i rëndësishëm

E gjetura	Komuna nuk ka arritë t'i adresojë në mënyrë të plotë të gjitha rekomandimet e dhëna nga viti i kaluar.
Rreziku	Mos adresimi i plotë i të gjitha rekomandimeve duke marrë për bazë planin e veprimit, rritë rrezikun që mangësitë dhe dobësitë e mëhershme të vazhdojnë edhe më tutje të jenë të pranishme.
Rekomandimi 2	Kryetari i Komunës duhet të reagoj vendosshmërisht në adresimin e të gjitha rekomandimeve të dhëna nga auditimi.

4 Menaxhimi Financiar dhe Kontrolli

4.1 Hyrje

Qasja jonë e auditimit është fokusuar në të kuptuarit dhe vlerësimin e veprimeve të ndërmarra nga menaxhmenti për të siguruar menaxhim financiar dhe kontroll efektiv. Për sisteme individuale financiare, ne kërkojmë të identifikojmë nivelin në të cilin operojnë kontrollet aktuale. Kjo mund për shembull, të jetë aktiviteti monitorues i ndërmarrë nga menaxhmenti i lartë apo kontrolleve operative të nivelit më ulët. Ne konsiderojmë se kontrollet janë të dizajnuara mirë, janë zbatuar siç është planifikuar dhe funksionojnë në mënyrë efektive. Kjo kërkon një vlerësim të strukturave, proceseve dhe linjat e llogaridhënies të prezantuara nga menaxhmenti.

Aty ku është e përshtatshme, ne gjithashtu e konsiderojnë vetë-vlerësimin e bërë nga menaxhmenti i komunës sipas kërkesave të menaxhimit financiar dhe kontrolleve.

4.2 Planifikimi dhe realizimi i buxhetit

Konkluzioni i përgjithshëm

Komuna ka shpenzuar buxhetin në masë 90 % sipas rregullave që janë në fuqi dhe në suazat e përcaktuara nga kuvendi, përveç te kategoria e pagave dhe mëditjeve që kemi një shpenzim më të ultë rreth 85% të buxhetit. Kjo për arsye se nuk është plotësuar numri i mësimdhënësve siç ishte planifikuar në fillim. Tek kategoritë tjera shpenzimi ka qenë në nivel të kënaqshëm

Përshkrimi

Ne kemi konsideruar burimin e fondeve buxhetore për Komunën e Graçanicës, shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike dhe të hyrave të mbledhura. Shifrat janë prezantuar në tabelat e mëposhtme.

Tabela 1. Burimet e fondeve buxhetore – realizimi ndaj buxhetit (në euro)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final ¹	2012 Shpenzimi	2011 Shpenzimi	2010 Shpenzimi
Burimet e Fondeve	4,978,470	7,118,773	6,421,605	4,757,254	5,611,981,
Granti i Qeverisë-Buxheti	4,441,470	5,441,470	5,081,366	3,450,798	5,556,709
Të bartura nga viti paraprak –	-	534,477 ²	368,334	379,164	-
Të hyrat vetanake	537,000	1,076,064 ³	905,741	635,342	-
Donacionet Vendore	-	-	-	-	-
Donacionet e Jashtme	-	66,762	66,164	291,950	55,272

Buxheti Final ndryshon nga Buxheti Fillestar për 2,140,303€. Ky ndryshim është për shkak të bartjes së të hyrave vetjake nga viti i kaluar, në shumë prej 534,477€, granteve të papërcaktuara të donatorëve në shumë prej 66,762€, vendimit të Qeverisë së Republikës së Kosovës me të cilin komunës i janë ndarë 1,000,000€ për projekte kapitale, dhe të hyrat vetjake të vitit 2012 në vlerë 539,064€.

Tabela 2. Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike- realizimi ndaj buxhetit (në euro)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2012 Shpenzimi	2011 Shpenzimi	2010 Shpenzimi
Shpenzimet e fondeve sipas kategorive ekonomike	4,978,470	7,118,773	6,421,605	4,757,254	5,611,981
Pagat dhe Mëditjet	2,302,941	2,302,941	1,963,688	1,586,011	1,331,508
Mallrat dhe Shërbimet	603,671	889,994	887,676	751,212	629,648
Komunalitë	81,000	81,000	73,140	46,203	28,908
Subvencionet dhe Transferet	85,000	292,098	271,400	183,120	115,588
Investimet Kapitale	1,905,858	3,552,740	3,225,701	2,190,708	3,506,329

Buxheti është shpenzuar mbi 90% në nivel të përgjithshëm, që mund të vlerësohet si një performancë relativisht e mirë.

¹ Buxheti Final – buxheti i aprovuar nga Kuvendi, që është e përshtatur më pas nga Ministria e Financave.

²Të hyrat vetanake të Komunave të pashpenzuara në vitin paraprak të bartura në vitin aktual.

³ Të hyrat vetanake komunale të planifikuara.

Tabela 3. Të hyrat vetjake komunale të mbledhura në 2012 (në euro)

Përshkrimi	Buxheti fillestar	Buxheti Final	2012 Pranimi	2011 Pranimi	2010 Pranimi
Të hyrat vetanake	537,000	1,076,064	1,386,358	1,122,559	335,182

Siq shifet nga tabela të hyrat prej vitit në vit kanë shënuar ngritje dhe po ashtu shpenzimi nga kjo kategori në bazë të analizave të bëra vlerësohet se është shpenzuar në pajtim me kërkesat ligjore për kategoritë: projekte kapitale, mallra dhe shërbime dhe subvencione.

4.3 Kërkesat e raportimit

Konkluzioni i përgjithshëm

Komuna i ka përmbushur kërkesat që dalin nga legjislatura në fuqi dhe ka respektuar afatet e kërkuara. Ne e vlerësojmë si të mirë përmbushjen e kërkesave ndaj kornizës raportuese.

Përshkrim

Ne kemi konstatuar se Komuna e Graçanicës i ka përmbushur të gjitha obligimet për raportim të jashtëm. Obligimet e përmbushura janë paraqitur në vijim:

- Kërkesa Buxhetore për financimin e projekteve kapitale në Ministrinë e Financave.
- Raportet tremujore, duke përfshirë pasqyrat financiare nëntë mujore me kohë;
- Raportet Operacionale (performancës);
- Draft Plani dhe plani përfundimtar i prokurimit me kohë;
- Raportet mbi borxhet e dorëzuara në MF;
- Raportet mbi kontrollet e brendshme, duke përfshirë raportin e vetëvlerësimit;
- Plani i Veprimit për implementimin e rekomandimeve.

4.4 Të hyrat (përfshirë të hyrat vetanake)

Konkluzion i përgjithshëm mbi të hyrat

Komuna e Graçanicës ka shënuar përmirësime të dukshme në mbledhjen e të hyrave vetjake. Gjithshtu, janë vendosur kontrole të mira prej inaksimit të hyrave deri tek raportimi në PVF. Me gjithë përmirësimet, komuna duhet ta përgatitë një planifikim të bazuar në analiza të mirëfillta sipas bazave të ngarkesave reale, si dhe të nxjerrë politika të qarta me mekanizmat e duhur se si të inkasohen borxhet e mbetura nga vitet paraprake nga tatimi në pronë. Kontrollet tek lejet ndërtimore duhet të forcohen dhe dokumentacioni për leje duhet të kompletohet sipas kërkesave ligjore në fuqi.

Përshkrimi

Të hyrat e gjeneruara nga Komuna e Graçanicës në vitin 2012 ishin në total 1,386,358€. Këto kanë pasur të bëjnë me Të hyrat nga tatimi në pronë; Të hyrat nga lejet e ndërtimit; Taksat administrative etj.

3. Çështja - Të hyrat e planifikuara – Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura	Komuna ka planifikuar që të realizoj të hyra gjatë vitit 2012 shumë prej 537,000€, ndërsa kishte realizuar shumë prej 1,386,358€. Kjo shpërputhje duket se më tepër është rezultat i një plani të pa bazuar në analiza të qëndrueshme, sesa që ka të bëjë me ndonjë efektivitet të lartë në inkasimin e të hyrave. Këtë argument më së miri e forcon shuma e mbledhur e të hyrave prej 1,122,559€ nga viti paraprak.
Rreziku	Mungesa e një planifikimi të mirë për të hyrat ka ndikim në projektimet buxhetore, dhe rrjedhimisht edhe në projektet zhvillimore të komunës.
Rekomandimi 3	Kryetari i Komunës duhet të përpunojë me kujdes të gjitha informatat për të vendosur ngarkesat tatimore dhe taksat tjera administrative dhe kjo t'i shërbejë si pikënisje për hartimin e buxheteve me vetëfinancim nga të hyrat e veta. Analizat strukturore të të hyrave vetjake nga viti paraprak, gjithashtu janë një bazë e mirë për planifikimet e ardhme.

4. Çështja - Tatimi në pronë – Prioriteti - i rëndësishëm

- E gjetura** Komuna nga tatimi në pronë për vitin 2012 ka realizuar 349,454€. Ne kemi testuar 20 mostra nga tatimi në pronë në vlerë prej 42,725€ dhe kemi konstatuar se 16 prej tyre nuk i kanë kryer obligimet ndaj komunës që kapin vlerën prej 39,477€. Po ashtu, shuma e obligimeve të grumbulluara nëpër vite arrin vlerën prej 1,238,830€. Komuna nuk kishte hartuar ndonjë plan apo strategji se si të inaksoj borxhet e vjetra.
- Rreziku** Mos realizimi i të hyrave nga tatimi në pronë ndikon që të hyrat e komunës mund të zvogëlohen dhe redukton mundësinë e realizimit të shumë projekteve potenciale me vetfinancim.
- Rekomandimi 4** Kryetari i Komunës duhet ta shtojë aktivitetin rreth mbledhjes së të hyrave nga tatim në pronë duke marrë parasysh edhe borgjet e vjetra.

5. Çështja - Lejet e ndërtimit – Prioriteti - i rëndësishëm

- E gjetura** Nga lejet e ndërtimit, gjatë vitit 2012, komuna kishte realizuar të hyra në vlerë prej 147,488€. Ne kemi testuar 15 mostra dhe kemi identifikuar këto mangësi: Në një rast kemi konstatuar ndërtim pa leje, ndërsa objekti veç ishte përfunduar. Në pesë raste kemi identifikuar se mungonte pranimi teknik i objektit. Gjithashtu, ne nuk na është ofruar dëshmi nga projekti kryesor se cila ishte baza për kalkulimin e tarifës ndërtimore për objektin që ishte dhënë leja e ndërtimit.
- Rreziku** Mungesa e monitorimit të objekteve ndërtimore gjatë ndërtimit, mos pranimi teknik i objekteve si dhe mungesa e dëshmive si bazë për kalkulimin e tarifave, rritë rrezikun që të hyrat e inkasuara të jenë më të vogla sesa ato reale..
- Rekomandimi 5** Kryetari i Komunës duhet ti shtojë masat e kontrollit lidhur me objektet e ndërtuara pa leje. Po ashtu, gjatë dhënies së lejeve për ndërtim të kompletohet dokumentacioni i nevojshëm dhe të bëhen kalkulimet e sakta të tarifave ndërtimore.

6. Çështja - Taksa për veprimtari biznesore – Prioritet - i rëndësishëm

E gjetura	Bazuar në ligjin për vetëqeverisje lokale nr.03/L049, kërkohet se çdo biznes të pajiset me leje për zhvillimin e veprimtarisë. Nga të dhënat e marrura nga Departamenti për Zhvillim Ekonomik në teritorin e Graçaniçës kemi identifikuar se operojnë gjithsej 590 biznese, ndërsa me leje janë pajisur vetëm 133 sosh. Komuna nuk kishte ndërrmarë masa për t'i inkasuar këto të hyra. Nga kjo veprimtari janë realizuar gjithsej 60,870€.
Rreziku	Mungesa e aktivitetit të komunës për t'i pajisur bizneset me leje për zhvillimin e veprimtarisë rrit rrezikun e operimit të bizneseve pa leje si dhe ndikon në zvogëlimin e të hyrave.
Rekomandimi 6	Kryetari i Komunës duhet të ndërtoj mekanizma të përshtatshëm për t'i rritur të hyrat nga kjo veprimtari.

4.5 Shpenzimet

Konkluzion i përgjithshëm mbi shpenzimet

Komuna ka vendosur kontrole të mira në procedurat e shpenzimeve prej inicimit të kërkesës deri te ekzekutimi i kontratës. Kontrollat duket se funksionojnë mirë, por duhet fuqizuar edhe më tutje në mënyrë që të eliminohen mngësitë e identifikuara.

4.5.1 Prokurimi

Përshkrimi

Blerjet e realizuara nëpërmjet procedurave të prokurimit për vitin 2012 ishin në vlerë prej 3,949,428€.

Ne kemi analizuar nëse projektet për investime kapitale kanë qenë të përfshira në PIP dhe në kornizën afatmesme të shpenzimeve. Gjithashtu, kemi rishikuar nëse ka ndodhur ndonjë ndryshim gjatë vitit lidhur me projektet e parapara të realizohen gjatë vitit. Ne kemi vlerësuar se nuk ka pasur ndonjë çështje lidhur me këto për të ngritur në raport.

Ne kemi ekzaminuar 26 kontrata (lëndë) që kanë shkuar përmes procedurave të prokurimit dhe i kemi testuar pagesat lidhur me këto kontrata. Përveç rasteve të identifikuara në vijim, procedurat e prokurimit ishin konform rregullativës ligjore në fuqi.

7. Çështja - Kontratat e nënhkruara pa zotim të mjaftueshëm të mjeteve – Prioritet tjetër

- E gjetura** Tek kontratat: Furnizim me dru për nevojat e Komunës dhe Drejtorisë së Shëndetësisë me vlerë 7,524€ “Furnizimi me materiale dhe pajisje për mirëmbajtjen e zonave publike” në vlerë prej 9,970€, “Ndërtimi i kopshtit zoologjik në Llapnasellë” në vlerë 29,254€, dhe “Furnizim me material për zyrë” vlerë prej 9,886€, komuna në këto raste kishte nënhkruar kontrata pa zotim të mjaftueshëm të mjeteve.
- Rreziku** Hyrja e komunës në obligime pa fonde të mjaftueshme duke rritë rrezikun që të mos paguhen obligimet që do rrjedhin prej këtyre shërbimeve apo punëve të kryera, si dhe hapjen e kontesteve gjyqësore.
- Rekomandimi 7** Kryetari i Komunës duhet të siguroj se me rastin e kontraktimit të punëve/shërbimeve, paraprakisht janë siguruar fondet e duhura.

4.5.2 Kompensimet (pagat dhe mëditjet)

Përshkrimi

Buxheti i planifikuar për paga dhe mëditje ishte 2,302,941€, ndërsa shpenzimet për këtë kategori janë 1,963,687€ apo rreth 85%. Arsyeja e mos shpenzimit të mjeteve është se nuk ishte plotësuar numri i punëtorëve të arsimit, siç ishte planifikuar fillimisht.

Pagat dhe Mëditjet paguhen përmes një sistemi të centralizuar qeveritar. Kontrollët që operohen në nivel lokal nga komuna kanë të bëjnë me: a) kontrollin i pagesave çdo muaj duke i nënhkruar listën e pagave: b) verifikimin e ndryshimeve të mundshme që mund të paraqiten përmes formularëve: dhe c) rishikimin e buxhetit për këtë kategori dhe barazimet me thesarin.

Për këtë kategori testuam 26 mostra, dhe kemi vërejtur si më poshtë:

8. Çështja - Të Dhënat e Personelit - Prioriteti - tjetër

E gjetura	Te dosjet e personelit kemi identifikuar se: në pesë raste mungojnë përshkrimi i detyrave të punës, në dy raste mungojnë të dhënat personale të nëpunësve civil, dhe në dy raste tjera mungonte aprovimi i shfrytëzimit të pushimit të lehonisë;
Rreziku	Rastet e identifikuara më lartë rritë rrezikun që dosjet e personelit të mos mbahen në pajtueshmëri me udhëzimet administrative, si dhe rritë mundësinë e pagesave të pa bazuara.
Rekomandimi 8	Kryetari i Komunës duhet të siguroj që të dosjet e personelit të mirëmbahen sipas udhëzimeve administrative dhe azhurnohen në vazhdimësi.

4.5.3 Subvencionet dhe Transferet

Përshkrimi

Komuna për vitin 2012 për Subvencione dhe Transfere kishte buxhetuara shumën prej 292,098€, prej të cilave kishte shpenzuar 271,400€. Këto subvencione, me vendime të kryetarit të komunës, ndahen kryesisht për entitete publike dhe entitete jo publike (individ). Ndonëse në mungesë të bazës ligjore komuna kryesisht kishte aplikuar kontrolle të ndryshme duke kërkuar informata paraprake si: a) Projektit ideor, b) Plani i shpenzimeve dhe c) Raporte përfundimtare financare për mënyrën e shpenzimit të mjeteve, megjithatë ne vlerësojmë se procesin është shoqëruar me disa mangësi, të paraqitura si më poshtë:

9. Çështja - Baza ligjore Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura	Ne kemi vërejtur se rregullorja e nxjerrë nga kryetari i komunës për subvencione ishte e mangët dhe nuk specifikon qartë kriteret, procedurat apo obligimet që dalin me rastin e subvencionimit, dhe si e tillë duhet të azhurnohet.
Rreziku	Mungesa e një baze ligjore të qartë rritë rrezikun që mjetet e ndara si subvencion të mos shfrytëzohen për qëllimet e destinuara dhe që paraja publike të mos shpenzohet në mënyrë eficiente.
Rekomandimi 9	Kryetari i Komunës duhet të siguroj se një bazë ligjore e miratuar në kuvend komunal është hartuar, ku do të përcaktoheshin qartë kriteret dhe procedurat gjatë ndarjes së subvencioneve.

10. Çështja - Memorandumi mirëkuptimi me 12 OJQ- Prioriteti- tjetër

- E gjetura** Komuna kishte nënshkruar një memorandum mirëkuptimi me 12 OJQ në vlerë 109,771€ për të subvencionuar aktivitete kulturore zbavitëse. Memorandumi nuk kishte specifikuar se në çka mund të shpenzoheshin mjetet, duke rezultuar kështu që:
- Tek tri OJQ përfituese nga ky memorandum mjetet e ndara ishin shfrytëzuar në masë të madhe për ushqim, pije dhe honorare, ku këto të fundit nuk i kishin mbështetur me dëshmi për mënyrën e pagesës (llogari bankare, çeqe apo para të gatshme) dhe
 - Dy OJQ nuk kanë ofruar plan paraprak të shpenzimit të mjeteve.
- Rreziku** Mos specifikimi për mënyrën e shpenzimit të subvencioneve, mungesa planeve paraprake nga përfituesit rritë mundësinë që të mos përfitohet vlera për parane e shfrytëzuar.
- Rekomandimi 10** Kryetari i Komunës duhet të sigurojë se me rastin e aplikimit, të gjithë përfituesit të ofrojnë dokumentacionin e specifikuar sipas rregulloreve.

4.6 Pasuritë

Konkluzioni i përgjithshëm mbi pasuritë

Komuna ka bërë përpjekje domethënëse në regjistrimin e pasurive krahasuar me vitin paraprak por ende nuk ka arritur të ndërtojë një regjistër të plotë dhe të azhurnuar të Pasurive në vlerë nën 1,000€. Për më tepër komuna nuk ka vënë në funksion kontrolle të duhura në nivel të lartë menaxherial sa i përket pasurive, pasi që nuk ka pasur ndonjë raportim gjatë vitit.

4.6.1 Pasuritë kapitale dhe jo-kapitale

Përshkrim

Regjistrimi i pasurive në SIMFK ka shënuar një progres krahasuar me vitin paraprak. Në vitin 2011 gjendja e pasurive ishte 2,327,940€ ndërsa në vitin 2012-të 5,396,600€.

11. Çështja - Mos regjistrimi i pasurive jo finaciare në vlerë nën 1,000€ Prioriteti - i rëndësishëm

E gjetura Komuna nuk e posedon një regjistër të plotë të pasurive në vlerë nën 1,000€. Moduli E-pasuria ku regjistrohen këto pasuri, është jo funksional si pasojë e mos përkthimit në gjuhën serbe.

Rreziku Mungesa e një regjistri të plotë të pasurive me vlerë nën 1,000€ rritë rrezikun e humbjes apo të tjetërsimit të pasurive, pa u vërejtur nga menaxhmenti.

Rekomandimi 11 Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që këto pasuri të regjistrohen dhe mirëmbahen në regjistra të brendshëm. Në mungesë të këtij softueri, menaxhmenti mund të shrytëzoj alternativa tjera për t'i regjistruar dhe prezantuar drejtë këto pasuri.

12. Çështja - Pajtueshmëri me Udhëzimet Administrative - Prioritet tjetër

E gjetura Udhëzimi administrativ 21/2009 parasheh që OB-ja të bëjë inventarizimin e pasurive në çdo fundvit. Komuna ka themeluar komisionin për inventarizim mirëpo, ky komision nuk ka kryer punën dhe nuk ka bërë ndonjë raport.

Rreziku Mungesa e inventarizimit ka rezultuar që komuna të mos ketë informata për gjendjen e pasurive në terren dhe të mos ketë mundësi t'i bëjë ndryshimet në PVF-të aty ku është e nevojshme.

Rekomandimi 12 Kryetari i Komunës duhet të sigurojë që të bëhet inventarizimi për çdo fundvit në mënyrë që ndryshimet eventuale të reflektohen në PVF.

4.7 Trajtimi i borxheve

Konkluzioni i përgjithshëm mbi trajtimin e borxheve

Komuna ka raportuar obligimet sipas rregullave të thesarit në Ministrinë e Financave dhe ka kontrolle tek kjo fushë pasi që në momentin që vijnë faturat nga operatorët ekonomik, procedohen për pagesë në Departamentin e Financave.

Përshkrim

Pasqyra e obligimeve të pakryera ndaj furnitorëve në fund të vitit 2012 ishte 49,940€. Prej tyre 30,870€ i takojnë kategorisë mallra dhe shërbime, ndërsa investime kapitale janë 11,450 dhe shërbime komunale 7,620€. Këto detyrime janë bartur për t'u paguar në vitin 2012, Arsyeja e mos pagesës së këtyre mjeteve është si rezultat se faturat kanë arritur me vonesë në muajin Dhjetor të vitit 2012.

5 Sistemi i auditimit të brendshëm

Konkluzion i përgjithshëm mbi sistemin e auditimit të brendshëm

Njësia e auditimit të brendshëm edhe pse është themeluar në fund të vitit 2011, ka bërë një punë të mirë duke kryer raporte në fusha të ndryshme, me interes për menaxhmentin.

Përshkrimi

Sistemi i auditimit të brendshëm është një pjesë kyçe e kontrollit të brendshëm dhe për shkak të rëndësisë së tij, ne po e prezantojmë këtu ndaras: fushëveprimin e punës së auditimit të brendshëm dhe aktivitetet e Komitetit të Auditimit.

NJAB-i për vitin 2012 kishte planifikuar të kryej pesë auditime dhe kishte arritë që ta realizoj planin 100% dhe të cilat kanë mbuluar vitin 2012. Auditimet ishin kryer: (a) në fushën e buxhetit dhe financave, (b) të hyrat vetjake, (c) menaxhimi i pasurisë (d) auditimi i dosjeve të personelit, dhe (e) auditimi në zyrën e prokurimit.

13. Çështja - Adresimi i rekomandimeve nga NJAB-i- Prioriteti - Tjetër

E gjetura	Ne gjatë auditimit nuk kemi vërejtur se është bërë ndonjë plan i veprimit nga menaxhmenti se si t'i adresoj rekomandimet e dhëna nga NJAB-i.
Rreziku	Mos përgatitja e një plan veprimi nga menaxhmenti për adresimin e rekomandimeve të dala nga NJAB-i rritë rrezikun që dobësitë e identifikuara të mos korrigjohen.
Rekomandimi 13	Kryetari i Komunës duhet të bëjë plan veprimi ku përcakton se si do të reagoj në gjetjet dhe rekomandimet e dhëna nga auditimi i brendshëm do të diskutohen dhe adresohen nga të gjitha nivelet e menaxhimit.

6 Konkluzioni i përgjithshëm

Konkluzioni jonë i përgjithshëm e pasqyron rishikimin tonë të kontrolleve të ndërlidhura me PVF-të, Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin dhe të Sistemit të Auditimit të Brendshëm.

Konkluzioni ynë është se Menaxhmenti i Komunës kishte dizajnuar sistem të kënaqshëm të kontrollit të brendshëm, por sistemi duhet në vazhdimësi të monitorohet për tu siguruar se kontrollet e vendosura funksionojnë siç duhet.

Për t'i arritur përmirësimet e synuara, vëmendja e menaxhmentit duhet të jetë e fokusuar në çështjet si vijon:

PVF - komuna nuk kishte arritë që t'i shpalosë vlerën e pasurive nën 1,000€ në PVF, prandaj gjatë përgatitjes së PVF-ve duhet t'i merr për bazë rekomandimet tona dhe t'i hartoj në pajtim me kërkesat ligjore;

Menaxhmenti kishte bërë përpjekje për të adresuar rekomandimet tona, por nuk ka arritë ti adresoj plotësisht. Ne mendojmë se menaxhmenti duhet t'i trajtoj rekomandimet e auditimit në mënyrë më të vendosur.

Të hyrat – komuna duhet ta përgatitë një planifikim të bazuar në analiza të mirëfillta sipas të gjitha bazave reale, si dhe të nxjerrë politika të qarta me mekanizmat e duhur se si të inkasohen borxhet e mbetura nga vitet paraprake nga tatimi në pronë, dhe të shtojë aktivitetin tek lejet për veprimtari afariste, ndërsa tek lejet ndërtimore ta kompletoj dokumentacionin sipas kërkesave ligjore në fuqi.

Te Mallra dhe Shërbime të shtohen kontrollet në mënyrë që mos të nënshkruhen kontrata pa siguruar paraprakisht fondet e mjaftueshme.

Te kategoria e Subvencioneve kemi vërejtur se rregullorja e nxjerrë nga kryetari i komunës për subvencione ishte e mangët dhe nuk specifikon qartë kriteret, procedurat apo obligimet që dalin me rastin e subvencionimit, dhe si e tillë duhet të azhurnohet.

Komuna nuk ka arritur që të vendosë kontrolle të brendshme funksionale për menaxhimin e pasurive, sepse pasuritë e komunës nuk ishin regjistruar sipas kërkesave të UA 21/2009.

Shtojca I: Shpjegim i llojeve të ndryshme të opinioneve të aplikuara nga ZAP

(e shkëputur nga ISSAI 400)

9. Një opinion i auditimit normalisht është një format standard, ndërlidhur me pasqyrat financiare si tërësi, duke shmangur nevojën për të caktuar gjatësinë e saj por duke bartur sipas natyrës së saj një kuptim të përgjithshëm tek lexuesit sipas kuptimit të saj. Natyra e këtyre fjalëve do të ndikohet nga korniza ligjore të auditimit, por përbërja e opinionit duhet të tregoj qartë a është i pakualifikuar apo i kualifikuar, apo nëse është i kualifikuar në disa çështje të caktuara apo është opinion i kundërt (paragrafi 14), apo është mohim i opinionit (paragrafi 15).

10. **Një opinion i pakualifikuar** jepet kur auditori është i kënaqur në të gjitha aspektet materiale që:

- a) pasqyrat financiare janë përgatitur duke shfrytëzuar baza dhe politika të pranuar të kontabilitetit të cilat janë zbatuar në mënyrë konsistente (të qëndrueshme);
- b) pasqyrat janë në pajtim me kërkesat statusore dhe rregulloret relevante;
- c) pamja e paraqitur në pasqyrat financiare janë në përputhje me njohuritë e auditorit në lidhje me entitetin e audituar;
- d) është një shpalosje adekuate e të gjitha çështjeve materiale relevante për pasqyrat financiare.

11. **Theksi i çështjeve.** Në disa rrethana auditori mundet të konsideroj se lexuesi nuk do të kuptoj në mënyrë të duhur pasqyrat financiare nëse vëmendja është përqendruar në çështje të pazakonshme apo të rëndësishme. Si një rregull e përgjithshme, auditori kur jep një opinion të pakualifikuar kjo nuk i referohet ndonjë aspekti specifik të pasqyrave financiare në opinionin e tij në rast se kjo mund të interpretohet gabimisht si opinion i kualifikuar. Me qëllim të shmangies së kësaj përshtypjeje, referencat që janë menduar si; nënvizim i çështjes; gjinden në paragrafët e ndara nga opinionin. Sidoqoftë, auditori nuk duhet të përdor nënvizimin e çështjes për të përmirësuar mungesën e shpalosjeve të duhura në pasqyrat financiare apo si alternativ, zëvendësim për kualifikim të opinionit.

12. Auditori mund të mos jetë në gjendje të shpreh një opinion jo të kualifikuar kur ekziston një nga ato rrethana dhe në gjykimin e auditorëve, afektin e tyre është ose mund të jetë materiale për pasqyrat financiare:

- a) Ka pasur limitime në fushëveprimin e auditimit;
- b) Auditori konsideron që pasqyrat janë jo complete apo çorientues apo ekziston një ndarje e pajustificuar nga standardet e pranueshme të kontabilitetit; apo
- c) Ekzistojnë paqartësi që ndikojnë në pasqyrat financiare.

13. **Opinionit i Kualifikuar.** Aty ku auditori nuk pajtohet apo nuk është i sigurt në lidhje me një ose me tepër artikuj të veçantë në pasqyrat financiare e që janë materiale por jo edhe fundamentale në kuptimin e pasqyrave, duhet të jepet një opinion i kualifikuar. Formulimi i opinionit normalisht tregon një rezultat të kënaqshëm ndaj subjektit të audituar, sa i përket një pasqyre të qartë dhe koncize, të çështjeve të mospajtimit apo edhe të paqartësive që ngrisin opinion e kualifikuar. I ndihmon përdoruesit e pasqyrave nëse efekti financiar i paqartësisë apo edhe i mosmarrëveshjeve është përcaktuar nga ana e Auditorit edhe pse kjo nuk është gjithmonë praktike apo relevante.

14. **Opinionit i Kundërt.** Aty ku Auditori nuk ka mundësi të jap një opinion mbi pasqyrat financiare në tërësi, për shkak të mosmarrëveshjeve që është aq thelbësore ngase e minon pozitën e prezantuar në vazhdim që opinionit që kualifikohet në aspekte të caktuara nuk do të jetë adekuat, atëherë jepet opinion i Kundërt. Formulimi i një opinionit të tillë e bën të qartë se pasqyrat financiare nuk janë prezantuar në mënyrë të drejtë, duke specifikuar qartë dhe në mënyrë koncize të gjitha çështjet e mosmarrëveshjeve. Përsëri, është një ndihmesë që efekti financiar mbi pasqyrat financiare përcaktohet aty ku duhet dhe është praktik.

15. **Mohimi i Opinionit.** Aty ku Auditori nuk mund të jep opinion në lidhje me pasqyrat financiare, të marrë si tërësi për shkak të paqartësisë apo restriksionit të fushëveprimit që është thelbësor që një opinion që është i kualifikuar në aspekte të caktuara nuk do të jetë adekuat, jepet opinion i kundërt. Formulimi i një opinionit të tillë e bën të qartë që një opinion nuk mund të jepet, duke specifikuar në mënyrë të qartë dhe koncize të gjitha çështjet e paqarta.

16. Është bërë zakon që ISA të ofrojnë një raport të detajuar për të plotësuar opinion në rrethana në të cilat është e pamundur të jepet një opinion jo i kualifikuar.

Shtojca II: Rekomandimet e vitit paraprak

Komponenta e Auditimit	Rekomandimet e dhëna	Rekomandimet plotësisht të adresuara	Rekomandimet pjesërisht të adresuara	Rekomandimet e pa adresuara
2. Planifikimi dhe realizimi i buxhetit	Plani vjetor i buxhetit të përgatitet në bazë të vlerësimit të informatave të mjaftueshme duke analizuar sa më sakta koston e projekteve, kohën e realizimit të projekteve dhe fillimin me kohë të procedurave të prokurimit.	Po		
4.4 Te hyrat	Harmonizimi i departamenteve që realizojnë të hyra me departamentin e thesarit, si dhe mbajtja e regjistrave të plotë dhe të saktë për të hyrat.	Po		
4.5 Shpenzimet	Që plani vjetor i prokurimit është përgatitur dhe dorëzuar me kohë, si dhe janë ndërmarrë masa për forcimin e kontrollit të brendshëm në prokurim në pajtim me ligjin.		Është përgatitë plani i prokurimit me kohë dhe janë ndërmarrë hapa rreth vendosjes së kontrolleve tek pranimi teknik i punimeve, por mbetet sfidë për komunën që edhe më tutje të angazhohet të zotohen mjetet e mjaftueshme për prokurime të ndryshme.	

4.6 Subvencionet dhe Transferet	Vendosjen e kriterëve dhe procedurave të qarta për ndarjen e subvencioneve. Si dhe çdo përfitues të ketë raporte me shkrim ndaj departamentit përkatës të komunës mbi shpenzimin e këtyre mjeteve.		Përfituesit kanë përgatitur raporte për komunën se si janë shfrytëzuar mjetet, por sa i përket kriterëve të për ndarjen e subvencioneve nuk ka ndërmarrë hapa konkret për t'i vendosur ato.	
5. Auditimi i brendshëm	Menaxhmenti të aprovojë planin e Njesisë së Auditimit të Brendshëm në mënyrë që sa më shpejtë të filloj me aktivitetet e kësaj njësie.	Po		
5.1 Sistemi i kontrollit të brendshëm	Rishikimin funksional të kontrollit të brendshëm në mënyrë normative të identifikoj procedurat e kontrollit dhe identifikimin e rrezikut.		Menaxhmenti është angazhuar dhe ka vendosur një sistem të kontrollit të brendshëm, por mbetet që përmirësimet në fusha të caktuara të vazhdojnë.	
4.6.1 Pasuritë			Menaxhmenti ka ndërmarrë hapa në regjistrimin e pasurive në SIMFK krahasuar me vitin 2011, por mbetet që të shtojë aktivitetin për të siguruar që të gjitha pasuritë edhe ato nën 1,000€ të identifikohen dhe regjistrohen. Po ashtu komisionet ta kryejnë punën sipas udhëzimit administrativ për pasuri brenda afatit ligjor.	

6. Konkluzioni i përgjithshëm	Ngritjen e vetëdijes për nevojat e kontrolleve tek menaxherët dhe gjithë stafi i komunës, nxjerrja e politikave dhe procedurave të qarta për të gjitha proceset, si forcimi i masave të përgjegjësisë dhe llogaridhënies duhet të aplikohet në të gjitha nivelet e organizatës.		Menaxhmenti duke forcuar sistemin e kontrollit të brendshëm ka ndërmarr hapa drejtë proceseve pozitive duke ndarë përgjegjësinë e llogaridhënies në nivele të ndryshme, por duhet edhe më tutje të rrisë përgjegjësinë tek stafi në të gjitha nivelet në mënyrë që të përmirësohet performanca e përgjithshme.	
-------------------------------	---	--	--	--